

KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA TEISĖS SKYRIUS

Planavimo ir analizės skyriui

2023-12-22 Nr. VS-12351
I 2023-11-24 Nr. VS-10927

DĖL REKOMENDACIJOS PARENGIMO

Atsakydami į Jūsų pateiktą 2023-11-24 raštą Nr. VS-10927 „Dėl rekomendacijos parengimo“, teikiame rekomendacijas atlyginimo už maitinimo paslaugą įstaigoje skolų išieškomo vykdymui.

PRIDEDAMA. Rekomendacijos vykdant skolų išieškojimą, 3 lapai.

Teisės skyriaus vedėjas

Andrius Kačalinas

E. Mockienė, tel. (8 46) 39 60 21, el. p. egle.mockiene@klaipeda.lt

REKOMENDACIJOS VYKDANT SKOLŲ IŠIEŠKOJIMĄ

Kai paslaugos gavėjas nesumoka už paslaugas iki nustatyto termino, jis tampa skolininku. Skolų išieškojimas - tai įstatymo leistinių priemonių taikymas skolininko atžvilgiu, su tikslu greitai, efektingai ir mažiausiomis sąnaudomis išieškoti skolą. Skolų išieškojimas apima apmokėjimo už paslaugas terminų sekimą, priminimo pažymų apie įsiskolinimą siuntimą, dokumentų ruošimą teismui ir antstolių kontoroms. Galimi du pagrindiniai skolos išieškojimo būdai: ikiteisminė ir teisminė tvarka.

Ikiteisminė tvarka.

Praleidusiam terminą skolininkui primenama žodžiu ar raštu apie susidariusią skolą ir pareigą ją apmokėti. Skolininkui nereaguojant į žodinį ar raštu pateiktą priminimą, rašoma pretenzija apie susidariusią skolą ir informuojama apie galimas teises pasekmes tuo atveju, jei jis atsisakys grąžinti skolą iki nurodyto termino. Nustačius, kad nėra galimybių skolą išieškoti neteisminiu būdu, vykdomas išieškojimas teismine tvarka.

Teisminė tvarka.

Supaprastinta tvarka.

Kreditorius pateikia teismui pareiškimą, kuriuo prašo išduoti teismo įsakymą dėl skolos priteisimo ir, esant poreikiui, laikinųjų apsaugos priemonių taikymo (arešto). Teismas išduoda teismo įsakymą dėl skolos priteisimo rašytinio proceso tvarka. Priimtą teismo įsakymą teismas siunčia skolininkui ir siūlo per 20 dienų teismo įsakymą įvykdyti (sumokėti skolą) arba pateikti prieštaravimus dėl teismo įsakymo. Jei skolininkas per nurodytą terminą prieštaravimų nepateikia ir skolos nesumoka, teismo įsakymas įsiteisėja ir jį galima vykdyti priverstinai (galima pateikti jį antstoliui).

Kreipimosi į teismą tvarka ir proceso eiga.

Kreipiantis į teismą dėl teismo įsakymo išdavimo, pareiškimas teismui turi būti surašomas griežtai laikantis Teisingumo ministro nustatytos standartinės pareiškimo civilinėje byloje formos¹, patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 362 „Dėl civilinėse ir administracinėse bylose dėl teismo įsakymo išdavimo naudojamų procesinių dokumentų formų patvirtinimo“. Pareiškimas dėl teismo įsakymo išdavimo teismui teikiamas elektroniniu būdu adresu <http://e.teismas.lt> (gali būti siunčiamas ir paštu).

Pareiškimo forma ir turinys

Pareiškime dėl teismo įsakymo išdavimo turi būti nurodyta:

- 1) kreditoriaus vardas, pavardė, asmens kodas, adresas, o kai kreditorius yra juridinis asmuo, – jo visas pavadinimas, buveinė, kodas, atsiskaitomosios sąskaitos numeris ir kredito įstaigos rekvizitai, taip pat kreditoriaus atstovo pavadinimas ir adresas, jeigu pareiškimą paduoda atstovas;
- 2) skolininko vardas, pavardė, asmens kodas (jeigu jis žinomas), adresas, darbo vieta (jeigu ji žinoma), o jeigu skolininkas yra juridinis asmuo, – jo visas pavadinimas, buveinė, kodas, atsiskaitomosios sąskaitos numeris (jeigu jis žinomas) ir kredito įstaigos rekvizitai (jeigu jie žinomi);
- 3) reikalavimo suma;
- 4) kai prašoma priteisti palūkanas ar delspinigius, – palūkanų ar delspinigių norma, palūkanų ar delspinigių dydis, skaičiavimo laikotarpis;
- 5) reiškiamas reikalavimas ir jo faktinis pagrindas, taip pat įrodymai, kuriais galima pagrįsti reiškiamą reikalavimą;
- 6) motyvuotas prašymas taikyti skolininkui laikinąsias apsaugos priemones, jeigu yra tam pagrindas, ir duomenys apie skolininko turta;
- 7) patvirtinimas, kad nėra CPK 431 straipsnio 2 dalyje nurodytų pagrindų;
- 8) pridedamų prie pareiškimo dokumentų sąrašas.

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.197851/asr?positionInSearchResults=0&searchModelUUUIID=c1688087-7b7e-4877-94f2-2b2d7a851c76>

Prie pareiškimo dėl teismo įsakymo išdavimo jokie įrodymai nepridedami.

Už pareiškimą dėl teismo įsakymo išdavimo mokamas žyminis mokestis, išskyrus atvejus, kai pagal įstatymus ar teismo nutartimi asmuo nuo žyminio mokesčio sumokėjimo yra visiškai ar iš dalies atleistas arba kada žyminio mokesčio sumokėjimo terminas atidėtas. Žyminis mokestis yra lygus ketvirtadaliui sumos, mokėtinos už ieškinį, bet ne mažiau kaip dešimt eurų (CPK 80 straipsnio 1 dalies 7 punktas). Už ieškinį turtiniuose ginčiuose mokamas žyminis mokestis priklauso nuo ieškinio sumos: iki trisdešimt tūkstančių eurų – 3 procentai, bet ne mažiau kaip dvidešimt eurų; nuo didesnės kaip trisdešimt tūkstančių eurų sumos iki vieno šimto tūkstančių eurų – devyni šimtai eurų plius 2 procentai nuo ieškinio sumos, viršijančios trisdešimt tūkstančių eurų; nuo didesnės kaip vieno šimto tūkstančių eurų sumos – du tūkstančiai trys šimtai eurų plius 1 procentas nuo ieškinio sumos, viršijančios vieną šimtą tūkstančių eurų. Bendras žyminio mokesčio dydis turtiniuose ginčiuose negali viršyti penkiolikos tūkstančių eurų.

Prie pareiškimo dėl teismo įsakymo išdavimo reikia pridėti įrodymus apie sumokėtą žyminį mokestį originalų kvitą.

Pareiškimas dėl teismo įsakymo išdavimo paprastai pateikiamas apylinkės teismui pagal skolininko gyvenamąją vietą.

Pareiškimo priėmimo klausimas išsprendžiamas ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo jo padavimo teismui dienos. Teismas turi teisę atsisakyti priimti pareiškimą dėl teismo įsakymo išdavimo. Teismo nutartis atsisakyti priimti pareiškimą gali būti skundžiama atskiruoju skundu.

Sprendamas pareiškimo priėmimo ir teismo įsakymo išdavimo klausimus teismas netikrina kreditoriaus reikalavimo pagrįstumo.

Išsprendęs pareiškimo priėmimo klausimą, teismas nedelsdamas, ne vėliau kaip kitą darbo dieną, išduoda kreditoriui teismo įsakymą ir jeigu kreditorius reikalavo taikyti laikinąsias apsaugos priemones, tuomet išsprendžia laikinųjų apsaugos priemonių taikymo skolininkui klausimą. Nusprendęs taikyti laikinąsias apsaugos priemones, teismas priima nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo.

Kreditoriaus pareiškimo kopija ir teismo įsakymo patvirtinta kopija ne vėliau kaip kitą darbo dieną po teismo įsakymo išdavimo išsiunčiamos skolininkui. Kartu su kreditoriaus pareiškimo ir teismo įsakymo kopijomis teismas išsiunčia skolininkui pranešimą, kuriame siūloma ne vėliau kaip per dvidešimt dienų nuo pranešimo įteikimo dienos sumokėti kreditoriui priteistas sumas (įskaitant delspinigius ir bylinėjimosi išlaidas) ir apie teismo įsakymo įvykdymą raštu pranešti teismui arba pareikšti prieštaravimus dėl kreditoriaus pateikto reikalavimo.

Per nustatytą terminą nepareiškus prieštaravimų, teismo įsakymas įsiteisėja. Teismo įsakymas yra vykdomasis dokumentas, todėl gali būti teikiamas antstoliui išieškoti skolą iš skolininko.

Skolininko prieštaravimai dėl kreditoriaus pareiškimo turi būti pateikti raštu per dvidešimt dienų nuo pranešimo apie teismo įsakymo išdavimą įteikimo skolininkui dienos. Nėra reikalavimo nurodyti prieštaravimų pagrindą.

Gavęs skolininko prieštaravimus, teismas ne vėliau kaip per tris darbo dienas privalo pranešti kreditoriui, kad šis ne vėliau kaip per keturiolika dienų nuo teismo pranešimo įteikimo dienos turi teisę pareikšti ieškinį dėl tolesnio skolos išieškojimo, ir primokėti trūkstamą žyminio mokesčio dalį arba atsisakyti tolesnio bylinėjimosi. Teismo taikytos laikinosios apsaugos priemonės per šioje dalyje nustatytą terminą ieškiniui pareikšti negali būti panaikintos.

Pareiškimas dėl teismo įsakymo išdavimo nenagrinėjamas, jeigu:

- 1) pareiškimo dėl teismo įsakymo išdavimo momentu kreditorius nėra įvykdęs jam priklausančios prievolės (ar jos dalies), už kurią reikalaujama sumokėti, o skolininkas reikalauja ją įvykdyti;
- 2) yra neįmanoma prievolę įvykdyti dalimis, o kreditorius reikalauja įvykdyti dalį prievolės;
- 3) skolininkas gyvena užsienyje arba užsienyje yra skolininko buveinė;
- 4) skolininko gyvenamoji ir darbo vietos yra nežinomos.

Tuo atveju, kai pagal kreditoriaus reikalavimą iškėlus teisme bylą ir priėmus teismo įsakymą paaiškėja, kad skolininko gyvenamoji ir darbo vietos yra nežinomos, teismas panaikina teismo įsakymą ir kreditoriaus pareiškimą palieka nenagrinėtą. Ši teismo nutartis atskiruoju skundu neskundžiama. Šioje dalyje numatytu atveju teismas gali panaikinti teismo įsakymą ir kreditoriaus pareiškimą palikti nenagrinėtą tik prieš tai nustatęs kreditoriui terminą patikslinti skolininko gyvenamąją vietą arba atlikti veiksmus, kad teismas galėtų įteikti procesinius dokumentus kitu būdu.

Ginčo teisena.

Jeigu dėl anksčiau nurodytų priežasčių teismo įsakymo išdavimas nėra galimas, siekiant prisiteisti skolą, turi būti teikiamas ieškinys. Ieškiniui keliamus reikalavimus reglamentuoja CPK 135 straipsnis.

Kreipiantis į teismą su ieškiniu privaloma teismui pagrįsti skolą bei pateikti skolą pagrindžiančius dokumentus:

1. Skolos atsiradimo faktą ir datą įstaiga nustato įnašų žiniaraščiais, paslaugų gavėjų sąrašais ar kitais įstaigoje naudojamais apskaitos dokumentais;
2. Pasirašytas sutartis ar kitus rašytinius susitarimus su skolininku;
3. Mokėjimo dokumentus ir jų pateikimą skolininkui patvirtinančius dokumentus;
4. Pretenzijų kopijas ir įrodymus apie pretenzijų išsiuntimą (elektroninius ar registruotus laiškus, kitus duomenis apie tai, jog informavote skolininką apie prievolę sumokėti);
5. Kitus reikšmingus dokumentus, pagrindžiančius įsiskolinimą (elektroninį susirašinėjimą, liudininkų galinčių patvirtinti Jūsų poziciją duomenis ir pan.).

Ieškinio parengimą, o vėliau ir atstovavimą teisme nagrinėjant bylą, reikėtų patikėti teisininkui.

Paminėtina, kad įstaigų vadovai privalo imtis visų įmanomų priemonių, siekiant išieškoti skolas ir užkirsti galimybę susidaryti naujoms skoloms.

Įstaiga privalo turėti dokumentus, įrodančius pastangas susidariusioms skoloms susigrąžinti:

- mokėjimo ar informacinius pranešimus siųstus skolininkui, taip pat susirašinėjimo su skolininku įrodymus – laiškus, elektroninius laiškus, audito firmų ir kitų organizacijų rašytinę informaciją, susijusią su skolininko finansinės būklės įvertinimu, ir kt.;
- įsiteisėjusį Lietuvos Respublikos teismo priimtą galutinį procesinį dokumentą (toliau – teismo sprendimas), kuriuo patvirtinama įstaigos teisė susigrąžinti įsiskolinimą, arba teismo sprendimą, kuriuo sumažėja arba paneigiamas skolininko įsiskolinimas; tais atvejais, kai byla buvo baigta nagrinėti ne Lietuvos Respublikoje, – užsienio valstybės teismo (arba ginčą nagrinėjusios institucijos) įsiteisėjusį sprendimą arba kitą dokumentą;
- antstolio surašytą aktą ar kitas procesinį dokumentą, pagal kurį išieškojimas nebegalimas.